

Farvel til fællesskabet? 20 år med det sociale internet.

af Stine Gotved, ph.d., cybersociolog og lektor på ITU

Internettet har altid været socialt, men socialiteten har haft ret forskellige udtryk gennem årene. Fra starten af 90'erne var fokus primært på velafgrænsede fællesskaber, der kunne analyseres med lettere forskudte etnografiske metoder, mens vi fra midten af 00'erne begyndte at se stadigt flere uafgrænsede netværksstrukturer. Det er disse strukturer, der fik samlebetegnelsen 'sociale medier', hvilket sandsynligvis skyldes en kombination af et eksponentielt voksende antal involverede individer og et interface der umiddelbart lagde op til mere aktiv deltagelse. Med andre ord: det, der i bagklogskabens lys blev døbt web 1.0, var primært baseret på envejskommunikation, mens web 2.0 i højere grad blev kodet med brugerinvolvering for øje. Koblingen af web 2.0 og betegnelsen 'sociale medier' kamuflerer dog i høj grad at der i årevis havde været både brugerengagement og dialog på andre dele af internettet.

Med udgangspunkt i empirisk materiale, indsamlet i 1996, 2006 og 2016, vedrørende aktiviteten i nyhedsgruppen `rec.arts.books.tolkien`, vil jeg i denne præsentation diskutere udviklingen af 'det sociale' og påpege, hvordan der på mange måder også er tale om en afvikling. I dag er Facebook så stort at det sætter standarden for hvordan vi er sociale på nettet, selvom der selvsagt er variationer i hvordan vi konkret anvender platformen. Men vilkårene for et omfattende interessefællesskab af Tolkien-entusiaster er grundlæggende anderledes, da kombinationen af afsenderstyrede Facebook-grupper, det lettilgængelige 'Like' og mængden af følgere tilsammen giver væsentligt mindre dialog og jævnbyrdig udveksling. Udviklingen kan på den ene side ses som en demokratisering på bekostning af fokus for de få, men sætter på den anden side spørgsmålstegn ved netop 'det sociale' i sociale netværksmedier.